

A laktanyahadtáp gazdálkodás megszervezésének és munkájának tapasztalatai

Dobó Péter százados

A laktanyahadtáp, mely rendeltetésileg az azonos laktanyai diszlokációjú alakulatok hadtáppállományából kialakított, a békekiképzés és a hadi állományra való átállás hadtápbiztosítására hivatott szervezet, kedvező feltételekkel került kísérletképpen működtetésre a „Garasin Rudolf” laktanyában.

Kedvező előfeltételként jelentkezett:

- korszerű bázisok, raktárak, kiszolgáló és egyéb objektumok megléte,
- a kísérlet bevezetése előtt is adottságai miatt szervezetenként összevont erők tevékenykedése,
- az összevont anyagi készletek együtt történő tárolása az ellátandók létszámának megfelelő anyagi készletek megléte,
- a hadtáp személyi állomány részleges összevontsága, elhelyezése,
- a hadtáp anyagokkal való gazdálkodás, összevontan történő végrehajtása, nyilvántartásuk, elszámolásuk laktanyaszinten.

Mindezen előfeltételek kedvezően befolyásolták a laktanyahadtáp-kísérlet beindítását, az új struktúra kialakítását.

Az adott előfeltételek mellett azonban jelentkeztek az összevont szervezetről adódó nehézségek is.

Nehézségként jelentkezett:

- a kísérleti állománytábla alapján laktanyaszinten összevont állománynak a (helyi ellátási színvonalal egyenlő) megfelelő elhelyezése,
- a magasabb harcokészültségbe helyezés előfeltételeinek megteremtése, ezen belül is a gyors szétválás, az eredeti helyzet zökkenőmentes és a végrehajtandó feladatokat károsan nem befolyásoló végrehajtása,
- az átállással egy időben a feladatok folyamatos végrehajtását biztosító struktúra és információhálózat kialakítása,
- a hármas alárendeltségből adódó információ-csúszások,
- és nem utolsósorban a bevont személyi állomány felkészítése.

Ezek a nehézségek alapjaiban nem gátolták a kísérlet eredményes beindítását, de minden körülmények között befolyásoló tényezőként jelentkeztek.

A laktanyahadtáp-kísérletben részt vevő állománynál tiszta és világos volt

a kísérlet célja, s főleg az, hogy az erők összpontosítása semmilyen körülmények között sem mehet a harckészültség rovására.

Ez a kérdés annál is inkább élesen vetődött fel mivel eltérő készenléti idők miatt a harckészültség anyagi biztosítását, az összevont állomány szervezett visszajuttatását eltérő időintervallumban kellett kialakítani.

Az alapszabályzó intézkedések, utasítások alapján a kialakított struktúra személyi feltöltése jelentette a legtöbb problémát.

A laktanyai alakulatok hadtápállományából kialakítottuk az 1. számú mellékletben rögzített struktúrájú hadtápszervezetet (lásd: 1. számú melléklet).

Jelentős problémaként jelentkezett a tiszthelyettesi állomány pótlása, mely a mai napig feszítő gond.

Megteremtettük és kimunkáltuk a működés feltételeit, a laktanyai információáramlás rendszerét.

Mint azt már jelentettem, nem okozott gyökeres változást a laktanyahadtápszervezetre történő átállás, mégis kezdeti feszültségek keletkeztek az új beosztásokba helyezettek felkészítése, feladataik konkrét meghatározása és a nagyságrend megteremtése terén.

A személyi állományunk jelentős többsége saját, viszonylag kis szervezetnek ellátására fel volt készülve, azonban a nagyságrend megnövekedése miatt, elsősorban szolgálatiág-főnökök tekintetében kellett kezdetben nagyobb hangsúlyt fordítani a „laktanyaszintű gondolkodás” elsajátítására.

1978. 01. 01. előtti szervezetből a fenti strukturális szervezetbe kellett átcsoportosítást végrehajtani, ugyanakkor a bevonásra nem került állomány tevékenységét is kellő mélységben kellett megszervezni.

Mindezekből következik – mint ahogy a kísérlet nem is fejeződött be –, hogy tovább kell vizsgálni és kutatni a kialakított szervezet optimálisabb működésének lehetőségeit, nagyobb figyelmet kell fordítani az általános „törvényszerűségek” helyi sajátosságainak megfelelő alkalmazására és arra az alapvető célunkra, hogy az ellátás permanens javulását biztosítsuk.

Az elmúlt hat hónapban az előljárók által végrehajtott értékelések, valamint a laktanyai csapatpróba bizottság megállapításai alapján számos és azóta a gyakorlatban megvalósított tapasztalat gyűlt össze.

Ezek a tapasztalatok részben sajátosak, de úgy érzem, hogy kellő szintézissel máshol is hasznosíthatók és egyben a kísérlet hátralevő időszakának is jelentős feladatát képezik.

1. Harckészültségbe helyezés hadtápbiztosítása

A laktanya magasabb harckészültségbe helyezése a laktanyai diszlokációjú alakulatok eltérő készenléti ideje következtében egy sor sajátossággal bír.

A laktanyahadtáp kialakításából fakadó sajátosságok:

– riasztási rendszer kiszélesítése, ami azt jelenti, hogy az állományilletékes alakulat személyi állománya a részenkénti elrendelés esetén is zökkenőmentesen legyen képes feladatai megkezdésére, ugyanakkor a központi munkacsoportok is riasztásra kerüljenek;

– alakulatonkénti „M” és „HR” anyagi készletek tárolása mellett biztosítani kell a központi tárolású anyagi eszközök normaidőn belüli felvételét és málházását (kenyér, víz);

- magasabb harcckészültségbe helyezés esetén a bevonuló tartalékos állomány ruházati felszerelése (kiegészítése) az állományilletékes alakulatnál tárolt és megalakított anyagokból történik külön berendezett beöltöztetési helyen;

- a laktanyaérdekű szállítási feladatok végrehajtásába bevont gépjárművek üzemképessége állandó fenntartása mellett biztosítani kell a magasabb harcckészültségbe helyezés esetén a zökkenőmentes visszajuttatást, részenkénti bevezetés esetén a laktanyahadtáp állományából való esetleges pótlását;

- külön problémaként jelentkezik a laktanyahadtáp állományába be nem vont szakács és gépjárművezetők helyzete. A kísérleti állománytábla alapján összevontak alapvetően békekiképzés laktanyai kiszolgálását képesek végrehajtani. Magasabb harcckészültségbe helyezés, kihelyezések, gyakorlatok végrehajtásánál szükséges a be nem vont állomány maximális igénybevétele.

Ezt az igénybevételt egyébként indokolja a szakképzetlen állomány szak kiképzésre vezénylése és a katonák járandóságai (szabadság, eltávozás), valamint az előre nem tervezhető távolmaradások.

A fenti problémák a harcckészültségi készség állandó fenntartása mellett további kutatást, vizsgálatot igényelnek.

Úgy érzem, ha a be nem vont állomány a fenti feladatok végrehajtásában nem lenne igénybe véve, ellátási, biztosítási fennakadások következnenek be, de minden körülmények között a bevont állomány leterheltségének jelentős fokozását eredményezné.

2. Laktanyaszintű kiképzés

A hadtáp szakállomány, valamint a sorállomány hadtáp szakkiképzése laktanyaszinten, összevontan kerül tervezésre és végrehajtásra.

A kiképzési időszak értékelése során megállapítjuk, hogy az összevont kiképzés keretei között jelentős javulás következett be, mivel nagyobb lehetőségünk volt a foglalkozásvezetők kiválasztására, konkrét felkészítésükre.

A kiképzés során biztosítottuk, hogy az összevont állomány általános hadtápkiképzésén túl a saját anyaalakulata sajátos feladataiból adódó biztosítási módokat is elsajátítsa. Ezt a szakharcászati alaki, illetve a szakharcászati komplex foglalkozásoknak az állományilletékes alakulataink gyakorlatára történő ráépítésével és végrehajtásával értük el.

Továbbra is vizsgálat tárgyát képezi a ht. állomány magasabbegység-szintű kiképzése. Célszerűnek látszik az ellátási szakirányítást végző magasabbegység-nél történő végrehajtás, mert ez elsősorban az azonos szintű követelménytámasztás biztosítása szempontjából jelentene előrelépést.

Ugyanakkor kiemelt figyelmet kell fordítani a ht. állomány saját „M”-beosztásából adódó feladatok végrehajtására való felkészítési kiképzésére. Ez jelenleg nem jelent problémát, mivel valamennyi bevont szakállományú abból a beosztásból került a laktanyahadtáp állományába, amely jelenleg „M”-beosztása.

Most a fő hangsúlyt a szinten tartásra, illetve új beosztásba kerülők esetén a konkrét felkészítésre kell összpontosítani.

A sorállomány kiképzésében keresni kell azokat az oktatásmódszertani elveket, amelyek gyakorlati megvalósításával a jelenleginél magasabb szinten való sul meg a kiképzés.

3. Gazdálkodás

A hadtáp szolgálati ágak gazdálkodása összevontan a „laktanyai” szolgálati-**főnökök szakirányítása, konkrét szervezése mellett** valósul meg.

A felszámítási alapadatok laktanyaszintű meghatározásaival kerül jogcí-**mekre az illetmény biztosítása.**

Az állományilletékes parancsnok gazdálkodását saját összevont szervezet-**bén a „gazdálkodási, építési operatív bizottságban” gyakorolja.**

Ezt a bizottságot az MN 5232 parancsnok elvtárs ajánlása alapján alakít-**ottuk ki és bevontuk valamennyi önálló egység parancsnokát, hadtáphelyette-**sét, politikai tisztet, az ellátást végző MN 3715 pénzügyi szolgálat főnökét és elhelyezési szolgálat főnökét.

Ebben a bizottságban valamennyi alakulat érdeke parancsnokán keresztül biztosítva van, ugyanakkor nagyobb lehetőségünk nyílt a társadalmi tulajdon védelmének legfontosabb területére, az ellenőrzésre.

A gazdálkodási bizottság a gazdálkodás hármas követelményének megfe-**lelően alakítja ki a döntéselőkészítés időszakában a laktanyaparancsnok elha-**tározását az adott gazdálkodási időszak fő célkitűzései és konkrét feladatai vonatkozásában.

A laktanyaparancsnok döntése (gazdálkodási parancs) után a szakszolgálatok vezetői bontják le saját területeik feladatait és a laktanyaparancsnok hadtáph-**elyettes közvetlen irányítása és ellenőrzése mellett** valósul meg végrehajtásuk.

A döntés előkészítés demokratizmusával kizártuk a diszkrimináció lehetősé-**gét és ezáltal biztosított az azonos ellátási színvonal.**

A laktanyaérdekű szállítási feladatok végrehajtásába bevont szállító gépjá-**rjárművek összevonáskor az állománylétszámnak megfelelő kilométer-kiszabattal** kerültek a laktanyahadtáp állományába. A kilométer meghatározásához az ellátó egység egy gépjárművére a 20 000 kilométer-alapadatot vettük és az alábbiak alapján számítottuk:

$$\text{beadandó km/gk} = \frac{20\,000 \times \text{bevont gépjármű}}{\text{ellátó egység átlaglétszám}} \times \begin{matrix} \text{beadó egység} \\ \text{átlaglétszáma} \end{matrix}$$

A kilométer így történő meghatározása a bevonáskor jónak bizonyult, az így biztosított kilométer elegendő a laktanyaszintű szállítási feladatok végre-**hajtására, ugyanakkor elegendő kilométer marad az adott gépjárműnek a gya-**korlatok és kiképzési feladatok végrehajtására is.

A szállítási feladatok koordinálására állandó diszpécser szolgálat működik, mely biztosítja a szállítási feladatok összehangolását, optimális végrehajtását.

Esetenként jelentkezik a szállítási feladatok nagyobb volumene következtében, hogy a bevont szállító gépjárművek nem elegendők, vagy a gépjármű-**vezetők pihentetése, járandóságaik biztosítása, a soros műszaki szemlék, olaj-**cserék kerülnek veszélybe.

További vizsgálat tárgyat képezi az elkövetkezendő időszakban az ilyen feladatok végrehajtásába bevonásra kerülő nagyobb gépjármű-állomány hatása egyéb feladatok végrehajtására.

A gazdálkodáshoz szorosan kapcsolódik a csapatszámviteli részleg mun-**kája is. A csapatszámviteli részleg laktanyaszinten valamennyi anyagnem okmá-**nyolását és kapcsolódó egyéb nyilvántartásait végzi. A számviteli részleg lét-

száma az összevonással 2 sorkatonával növekedett, azonban ez a létszám a nyilvántartások naprakész vezetését csak jelentős többletmunkával biztosítja.

A csapatszámviteli részleg a hadtápgazdálkodás legfontosabb információforrása, aminek a havi operatív jelentések és összegzett kimutatások elkészítésével tesz eleget. Az így kapott információ a „gazdálkodási, építési operatív bizottság” részére nyújt megfelelő alapadatokat a döntéselőkészítésben. Tovább kell kutatni a csapatszámviteli részleg munkájának optimálisabbá tétele útján elsősorban a munkaszervezés oldalát.

4. Társadalmi tulajdon védelme

A laktanyahadtápgazdálkodás jelentős mértékben megnövelte a társadalmi tulajdon fokozott védelmének lehetőségét. Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy:

- az anyagok együtt-tárolása,
- elszámolási rendszer, nyilvántartási rendszer egyöntetűsége,
- nagyobb szervezet, mely az ellenőrzések gyakoriságát, mélységét növeli,
- a megelőző munka hatékonyságának növelése

következtében csökkent a laktanyai káresetek száma és értéke is.

A belső ellenőrzéseket szorosan együttműködve a „gazdálkodási, építési operatív bizottság” ellenőrzési csoportjával laktanyaszinten tervezzük és hajtjuk végre.

Parancsnoki ellenőrzésekre építve számoltatjuk el alegységünket, ugyanakkor a reggeli szemlék laktanyaszintű meghatározásával, fő figyelmet fordítva a legnagyobb kárértékű kitévő ruházati anyagok, elsősorban a 65 M gyakorlóruha és felszerelések ellenőrzésére (hetente 2 alkalommal), biztosítjuk a társadalmi tulajdon fokozott védelmét.

Azt tapasztaltuk, hogy a bekövetkezett káresetekkel kapcsolatos döntési jogot célszerű lenne az anyaggal gazdálkodó egység parancsnoka részére megadni, mivel az anyagi feyvelem megszilárdításának elengedhetetlen feltétele, hogy érezze a parancsnok, szolgálatiág-főnökök döntései gazdaságossági kihatásait.

Ez nem sértheti az állományilletékes alakulat parancsnokának jogait, mivel az eljárást és a javaslatot irányításával folytatják le, csak a döntés (kártérítés mérséklése, leírása) jogát kapná meg a gazdálkodást vezető parancsnok.

Ehhez szorosan kapcsolódik a kármegelőző munka hatékonyságának fokozása. A laktanyaszinten működésbe lépő csapatrádió, a „KISZ RADAR” működtetésével és a csapatújság felhasználásával növeltük és kívánjuk javítani a felvilágosító, mozgósító munkának hatékonyságát. Ebbe a munkába maximális segítséget nyújtanak a párt- és KISZ-szervezetek is. Taggyűléseken, vezetőségi üléseken, beszámolóokban, napirendi pontokban foglalkoznak az adott közösség anyagi feyelmével, mivel ez nem vonatkoztatható el az általános feyvelemtől.

5. Információrendszer-vezetés

A laktanyahadtápg rendszerének kialakulása óta, de ezt megelőzően is egyik legszerteágazóbb és ugyanakkor legtöbb problémát okozó területünk volt az információrendszerünk.

A hármas alárendeltség következtében a laktanyahadtáp vezetésének nem, vagy csak késve jut tudomására intézkedés, amely a tervszerű munkánkat nem egy esetben gátolja.

Szükséges információrendszerünket tovább tökéletesíteni és célszerűnek látszik az ellátást közvetlenül irányító magasabbegységet mint legfőbb információforrást megjelölni.

Az eddigi tapasztalatok alapján megállapítottuk, hogy aránytalanul megnőtt a laktanyaparancsnok hadtáphelyettes feladata és jelentősége is, ugyanakkor (bár felelősség tekintetében nem kisebb) feladatban leredukálódott a bevonásra nem került, ellátást nem végző alakulatok hadtáphelyettesi tevékenysége. Célszerűnek látszik állományilag bevonni őket a laktanyahadtáp állományába és közvetlenül szolgálati kapcsolatot teremteni az ellátást irányítók és az ellátandók között.

*

Cikkemben röviden és nem a teljesség igényével próbáltam vázolni a „Garasin Rudolf” laktanyahadtáp jelenlegi helyzetét, megszervezése, munkája eddig összegyűlt tapasztalatait.

Úgy érezzük a kísérlet végrehajtása jó úton jár, problémáink a további időszakban az előjáróink segítségével és támogatásával megoldhatók.

A nagyobb szervezet centralizált vezetése biztosításával jelentős mértékben tudjuk növelni harckészségünket, a békekiképzés hadtápbiztosítása, az ellátás folyamatos javítása terén reánk háruló feladatok végrehajtását.

(Melléklet a folyóirat végén található.)